

Какво повече е правилъ художникътъ отъ обикновения гражданинъ, създавайки една прекрасна гола Венера, когато старцитъ на града, «най-нравствениятъ» гражданинъ, помилватъ куртизанката Фрина, показала своята голота? Какво повече е правилъ черковниятъ художникъ, създавайки една гола Ева, когато Свещеното писание твърде образно му дава сътворяването ѝ? Какво повече прави художникътъ, създавайки днесъ едно голо тѣло, когато хиляди излагатъ голотата си на ултравиолетовитъ лъчи? И, въпрѣки това, творбата на художника седи отвѣдъ чертата на катадневие, отвѣдъ обикновената голота. Художникътъ никога не е билъ и никога нѣма да бжде старецътъ на Атинския съдъ, изпадналия въ делириумъ парижанинъ, кланящъ се на «голия разумъ» или поглѣщащия ултравиолетови лъчи гражданинъ. Онова, което го прави различенъ отъ другитъ, е идеологията, свѣтоусѣщането, които той влага или изразява въ една Венера, въ една Ева или въ една къпеща се. И затова, повторени сюжети никога не изчерпватъ възможноститъ за една художествена творба, не разрешаватъ въпроса до край.

Людитъ се раждатъ голи, но голитъ люди не могатъ да бждатъ една Венера Капитолийска или Рубенсова Андромеда. Може би, физическиятъ имъ типъ да се е повтарялъ презъ нѣкое време, но онова, което е задъ физическия типъ, е неповторимо — епохата, творецътъ и художествената идея.

Срѣдата, въ която живѣятъ людитъ, налага своитъ особености и налага своя «битъ». Затова, третирането на голотата по време на Египетскитъ царства или Гръцкитъ републики има своята „битова“ зависимостъ — голотата е равностойна съ облѣклото. Затова „вторичнитъ признаци“ не сж били забулени въ „сексапила на облѣклото“ — тѣ сж естествени и не изразяващи еротични помисли. Отъ тамъ е и тоя първиченъ и естественъ култъ къмъ хубавото тѣло, изразено въ творбитъ на тогавашнитъ майстори. Сравнени, обаче, съ открититъ фрески въ Помпей, тѣ ярко отразяватъ нравственото и „битово“ различие на две епохи, основно про-